

BACHELOROPPGAVE

Island er høyere rangert enn Norge på FIFAs verdensranking i herrefotballen: Kan årsaken være ulik praksis i barnefotballen?

av

Quang-Huy Huynh (Kandidat nr. 16)
Andreas Tørum Norwich (Kandidat nr. 19)
Martin Midtbø (Kandidat nr. 34)

Idrett, Fysisk aktivitet og Helse

ID3-302

Desember 2014

Avtale om elektronisk publisering i Høgskulen i Sogn og Fjordane sitt institusjonelle arkiv (Brage)

Jeg gir med dette Høgskulen i Sogn og Fjordane tillatelse til å publisere oppgaven (Skriv inn tittel) i Brage hvis karakteren A eller B er oppnådd.

Jeg garanterer at jeg er opphavsperson til oppgaven, sammen med eventuelle medforfattere. Opphavsrettslig beskyttet materiale er brukt med skriftlig tillatelse.

Jeg garanterer at oppgaven ikke inneholder materiale som kan stride mot gjeldende norsk rett.

Ved gruppeinnlevering må alle i gruppa samtykke i avtalen.

Fyll inn kandidatnummer og navn og sett kryss:

Kandidatnr: 16, Quang-Huy Huynh

JA NEI

Kandidatnr: 19, Andreas Tørum Norwich

JA X NEI

Kandidatnr: 34, Martin Midtbø

JA X NEI

Førord

Dette er en bacheloroppgave skrevet av Quang-Huy Huynh, Martin Midtbø og Andreas Tørum Norwich. Vi er idrett, fysisk aktivitet og helse-studenter ved Høgskulen i Sogn og Fjordanes avdeling i Sogndal. Denne oppgaven bidrar i debatten rundt islandsk og norsk fotball ved å se nærmere på hvordan barnefotballen praktiseres i begge landene. Vi vil takke Siggvi for hans samarbeid og hjelpsomhet/we would like to thank Siggvi for his co-operation and helpfulness. Vi vil videre takke intervjuobjektene (1, 2, 3, 4, 5) som stilte opp for oss. Vi vil også rette en takk til Ola Flo Zachariassen, Laura Suominen og Turid Skrede for diverse hjelp underveis.

Sist, men ikke minst, vil vi rette en stor takk til våre veiledere Einar Ylvisåker og Rolf Salveson med gode råd og veiledning gjennom hele perioden.

Quang-Huy Huynh

Martin Midtbø

Andreas Tørum Norwich

Sammendrag

I denne oppgaven undersøkte vi hvordan barnefotballen i Norge og Island praktiseres i forhold til de nasjonale retningslinjene, og hvilke miljøfaktorer som kunne ha preget fotballen ulikt. For å få et innblikk i hvordan det praktiseres valgte vi å ta kvalitative intervju med både spiller og spillerutvikler fra begge landene. I tillegg valgte vi å intervju en fotballekspert med observasjonserfaring fra begge landene som hjelper oss å få en sammenligning. Vi fant at barnefotballen praktiseres ulikt. Det var forskjeller mellom treningsmengde og innhold, noe vi tror kan ha en sammenheng med de forskjellige kravene til trenerutdanning. I tillegg kan våre funn tyde på at mentalitet har en påvirkning på fotballprestasjon. Vi konkluderer med at *tidlig spesialisering* per definisjon praktiseres i større grad på Island, enn i Norge.

Innhold

Sammendrag	1
Forord	2
Figurer og modeller:	5
1.0 INNLEDNING	6
2.0 TEORI	7
2.1 Hva menes med tidlig spesialisering?	7
2.1.1 Deliberate practice	8
2.2 Hva menes med allsidighet?	10
2.2.1 Deliberate Play	10
2.2.2 Betydningen av deliberate play	10
2.2.3 Supplerende idretter	11
2.3 Det omtalte begrepet talent	12
2.3.1 Forskning gjort rundt ekstraordinære egenskaper	12
2.4 Miljøfaktorer som påvirker prestasjonsutviklingen	13
2.4.1 Birthplace effect	13
2.4.2 Mentalitet og motivasjon	14
2.5 Norge og Island	15
2.5.1 Norge og Island, overlegne på hvert sitt område	15
2.5.2 Likheter og ulikheter	15
2.5.3 Retningslinjer innen barnefotball og barneidrett	16
2.5.4 Endringer i mål og fokus under barnefotballen	17
2.5.5 Effekten av gode trenere	18
2.6 Problemstilling	19
3.0 METODE	20
3.1 Valg av metode	20
3.2 Intervju	20
3.3 Fremgangsmåte og utvalg	21
3.3.1 Om intervjuobjektene	22
3.3.2 Reliabilitet og validitet hos intervjuobjekter	23
3.4 Dataanalyse: Analyse og tolkning av våre data	23
3.5 utfordringer, styrker og svakheter med intervju	24
4.0 RESULTAT	25
4.1 Hva menes med tidlig spesialisering?	25

4.1.1 Spillerutviklernes uttalelser rundt tidlig spesialisering	25
4.1.2 Spillernes uttalelser rundt tidlig spesialisering	26
4.1.3 Eksperts uttalelser rundt tidlig spesialisering	27
4.2 Miljøfaktorer	28
4.2.1 Spillernes uttalelser om miljøfaktorer sin påvirkning	28
4.2.2 Eksperts uttalelser om miljøfaktorer sin påvirkning.....	29
4.3 Retningslinjer	29
4.3.1 Spillerutviklernes uttalelser om retningslinjene	29
4.3.2 Eksperts uttalelser om retningslinjene.....	30
5.0 DISKUSJON	31
5.1 Treningsmengde og innhold	31
5.2 Miljø- og kulturelle faktorer	33
5.3 Trenerkompetanse	34
5.4 Våre kriterier til tidlig spesialisering	35
6.0 KONKLUSJON	37
Veien videre	37
Kilder:	38
Vitenskapelige artikler og bøker	38
Internettkilder	39
Offentlige dokument.....	41
E-bok	41
Vedlegg 1: Intervju	42
Intervju 1:	42
Intervju 2:	42
Intervju 3:	43
Intervju 4:	44
Intervju 5:	45
Vedlegg 2: Powerpoint KSI	46

Figurer og modeller:

Figur 1: Ferdighet og alder.....	9
Figur 2: Likheter og ulikheter i Norge og Island.....	15
Figur 3: Likheter og ulikheter for trenerutdanning i Norge og Island.....	16
Figur 4: Utdanningsnivå fordelt på trenere.....	18
Figur 5: Antall treningstimer.....	26

1.0 Innledning

Vi er alle tre interesserte i satsing og utvikling i barneidrett, og har alle vært innom denne prosessen i ulike idretter gjennom vår oppvekst. Utvikling i barnefotballen er noe som ofte diskuteres i media, og en kan stadig lese suksesshistorier om det norske stortalentet Martin Ødegaard. Samtidig nevnes «lille» Island som ypper seg med de store nasjonene og produserer mange toppspillere rundt om i Europa (Hoel & Smith, 2014). Det islandske herrelandslaget er rangert som nummer 33. på FIFAs verdensranking i fotball per 27. november (FIFA, 2014). Hvordan kan det ha seg at et lite land som Island kan prestere bedre enn Norge i fotball? Når man tenker over det virker vi ganske like i verdenssammenheng, og vi er begge små nasjoner. Vi bestemte oss for å gå nærmere inn på tidlig spesialisering og i hvilken grad det praktiseres, ved å sammenligne barnefotballen i Norge og Island. Kan barnemodellen være en av grunnene til at de lykkes så godt i fotballen for tiden, og hva gjør de forskjellig fra Norge? Vi vil tro at temaet vårt absolutt er aktuelt, og vi finner lite forskning på sammenligning av Norge og Island i barnefotballen. Derfor håper vi denne oppgaven kan være med å belyse dette området.

2.0 Teori

2.1 Hva menes med tidlig spesialisering?

Hvilken utvikling som er mest gunstig for barn og unge i fotballen og idretten generelt, er en pågående debatt som har foregått over lengre tid. Her nevnes oftest de to; tidlig spesialisering og allsidig trening, som de fremtredende motpartene. Vi starter med tidlig spesialisering.

Wiersma (2000) legger frem at tidlig spesialisering oppstår i det barn og unge begrenser deltagelsen av supplerende idretter til én idrett året rundt, med et fokus på strukturert trening og progresjon innen idretten (Wiersma, 2000, i Baker, Cobley & Fraser-Thomas, 2009:77). Côté et al. (2009) har et lignende syn hvor de viser til en stor andel «deliberate practice» og med et mål der en fokuserer på prestasjonsforbedring i barndommen (Côté, Lidor, & Hackfort, 2009:7). Baker et al. (2009) inkluderer fire kriterier i sin definisjon av tidlig spesialisering; tidlig start i *en* idrett, tidlig involvering i *en* idrett (i motsetning til involvering i flere idretter), tidlig involvering i fokusert, høyintensiv trening og tidlig involvering i konkurranseidrett (Baker et al., 2009:77,78).

Det er ingen klar og entydig definisjon på hva tidlig spesialisering er, men vi har valgt å ta utgangspunkt i Baker et al. (2009) sin definisjon. Dette er fordi det er en bred definisjon som tar for seg de fleste moment/kriterier nevnt i litteraturen.

Hva tidlig vil si, nevnes ikke i definisjonene, og det er vanskelig å finne noen forklaring på hvilken alder som regnes som tidlig. Vi har valgt å definere tidlig spesialisering som spesialisering i barnefotballen; ut i fra Norges Fotballforbund (NFF) sin handlingsplan, der barnefotball kategoriseres fra 6-12 år (NFF, 2012:10). Valgene vi har tatt kommer av at vi forholder oss til retningslinjene som er utarbeidet av Norges Idrettsforbund (NIF) for barneidrett, der både NFF og NIF omtaler barneidrett som til og med 12-årsalderen (NIF, 2007).

Côté et al. (2007) tar for seg tre utviklingsfaser fra barndom til ungdom i idretten: allsidighetsfasen/sankerfasen (7-12 år), begynnende spesialiseringsfasen (13-15 år) og investeringsfasen (16+) (Côté, Baker, & Abernethy, 2007, i Ommundsen, 2011). Innenfor disse fasene diskuteres betydningen og fordelingen av to viktige moment i spesialisering innenfor idrett, deliberate play og deliberate practice. Vi vil senere ta for oss disse to begrepene og diskutere deres roller i spesialisering.

Det er vanskelig å si når det er optimalt å spesialisere seg i idretten. Balyi et al. (2013) klassifiserer idretter som tidlig og sen-spesialiseringsidretter. Tidlig spesialisering er idretter der tidlig spesifikk trening er nødvendig, for å oppnå framtidig ekspertise. Eksempel på tidlig spesialisering er turn, kunstløp og stuping. Alle andre idretter går under kategoriseringen sen spesialisering, derunder lagidretter som fotball. Det hevdes videre at det er individuelt fra idrett til idrett når det er en optimal tid å spesialisere seg på (Balyi, Way, & Higgs, 2013:#4).

Balyi (2001) hevder i en annen artikkel at tidlig spesialisering i lagsport som fotball fører til negative konsekvenser, og at det optimale vil være tidlig engasjement i generell idrett i alderen 6-8 år. Som nevnt tidligere kategoriserer han fotball som sen spesialisering og at en bør spesialisere seg først i 15-årsalderen. Han omtaler aldersperioden 9-12 år som den viktigste periode barn har for å utvikle gode motoriske ferdigheter (Balyi, 2001:1,2).

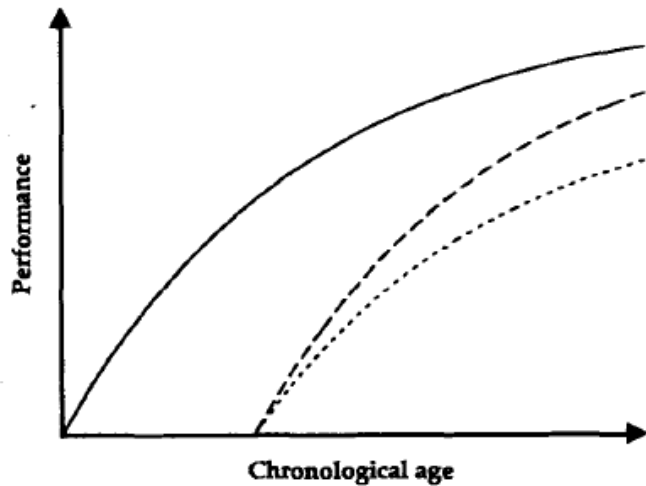
2.1.1 Deliberate practice

«Deliberate practice» kan defineres ved å ta for seg tre forskjellige faktorer: trening som har en spesifikk hensikt i å øke prestasjon, trening som tar for seg kognitiv eller fysisk innsats, eller trening som er med på å bringe frem ferdighetsutvikling (Ericsson, Krampe & Tesch-Rømer, 1993, i Côté et al., 2007:185). I artikkelen til Ommundsen (2011) blir det trukket frem at denne type trening ikke nødvendigvis er gledesbetont, og at planleggingen av slik trening er grundig (Ommundsen, 2011:55). Det hevdes at høye ferdigheter blir tilegnet sakte over en lang periode med intensiv trening, og at man kan oppnå dette «toppnivået» ved minst ti års forberedelse eller nærmere over 10 000 timer (Ericsson et al., 1993:368).

En av de som har forsket mye på tidlig spesialisering og deliberate practice er Anders Ericsson. Ericssons forskning lanseres som noen av de fremste argumentene for de som argumenterer for tidlig spesialisering (Ericsson et al., 1993, i Baker 2003:86).

I følge artikkelen (Ericsson et al., 1993:387) hevdes det at en faktor som spiller inn for utøvere med forskjellig ferdighetsnivå hadde en lineær sammenheng med hvor mange timer som var tilbragt med deliberate practice. Altså at jo flere timer man bruker på deliberate practice, jo bedre vil resultatet bli, en slags dose-responskurve.

Videre blir det hevdet at dersom en person starter senere med deliberate practice, kan det ta lenger tid å oppnå samme ferdigheter som en person som startet tidligere med denne type trening (Ericsson et al., 1993:387). Dette kan illustreres ved hjelp av følgende modell:

Figur 1: Ferdighet og alder

(Ericsson et al., 1993:387)

Denne figuren viser sammenhengen mellom ferdighet og alder, hvor den tykke linjen viser ferdigheter assosiert med tidlig praktisering av målrettet trening, altså deliberate practice, samt stor treningsmengde. Den neste viser ferdigheter for en person som praktiserer like stor treningsmengde, men med en senere start på slik trening. Den siste og minste linjen viser ferdigheter assosiert med samme sene startalder, men med en mindre treningsmengde. Figuren viser at dersom treningen ikke starter tidlig nok, vil «sene begynnere» ikke alltid lykkes med å ta igjen de som spesialiserte seg tidligere.

Deres funn (Ericsson et al., 1993:379) var gjort på fiolinspillere, hvor de med høyest ferdighetsnivå hadde brukt 7410 timer med deliberate practice innen de ble 18, mens de med lavere ferdigheter knapt nådde halvparten av denne tiden med 3420 timer. Studien over er gjort på musikk, men Ericsson viser til et mønster som går igjen på tvers av områder. Dette mønsteret forklarer at de beste er best fordi de gjennom samme store treningsmengde med strukturert trening har oppnådd ekspertise på sitt område, som for eksempel idrett og musikk (Ericsson et al., 1993:392).

Tilsvarende funn ble gjort på kunstløpere og brytere (Hodges & Starkes, 1996, i Helsen, Starkes, & Hodges, 1998), hvor det også var en lineær sammenheng mellom tid brukt på deliberate practice og ferdighetsnivå.

2.2 Hva menes med allsidighet?

For å snakke om tidlig spesialisering må man også forstå allsidighet. Allsidighet omtales av Ommundsen (2011) gjennom Côté et al. (2009) sin forskning som en motsetning til spesialisert og systematisk trening, og blir brukt om lekpreget idrett deliberate play og/eller involvering i supplerende idretter (Côté et al., 2009:9, i Ommundsen., 2011:58). Ut i fra dette forstår vi allsidighet som variasjon i den ene idretten eller variasjon i form av deltakelse i flere idretter.

2.2.1 Deliberate Play

Begrepet deliberate play ble først lansert av Côté (1999) for å beskrive en form for idrettsaktivitet som involverer tidlig utvikling som i bunn og grunn er motiverende, tilfører tilfredsstillelse og er spesifikt designet for å maksimere glede (Côte 1999 i; Côté, Baker & Abernethy 2007:186, 187). Deliberate play kjennetegnes ved at det er regulert av de standardiserte reglene innenfor den spesifikke idrett som for eksempel gatefotball, eller gatehockey (Côté et al., 2007: 187). Ommundsen (2011) forteller at det er lite voksenstyring i deliberate play, og at den til vanlig er igangsatt av de unge selv. Deliberate play omtales som lekpreget idrett på norsk, og er motsetningen til tidligere nevnt, deliberate practice. Det fortelles også om Ford et al. (2009) som har sett på forskjeller i mengden av fotballspesifikk lekpreget aktivitet (løkkefotball) i tidlig aldersfase blant engelske ungdomsspillere (Ford et al., 2009, i Ommundsen 2011:58).

«Spillerne fikk ved 16-årsalderen henholdsvis kontrakt eller ble løst fra klubben uten fast spillekontrakt. Spillere som ble tilbudt kontrakt, hadde spilt i overkant av 2500 timer på løkka i aldersfasen 6-12 år. De som ikke fikk kontrakt, kunne skilte med 1100 timer med løkkefotball i samme aldersfase» (Ford et al., 2009, i Williams & Ford, 2008, i Ommundsen, 2011:58).

2.2.2 Betydningen av deliberate play

Det diskuteres mye rundt betydningen av deliberate play, både i forhold til deliberate practice, men og på en generell basis i forhold til spesialisering. Côté et al. (2007) hevder at det særlig er balansen mellom lekpreget idrett og bevisst, målrettet trening i de ulike utviklingsfasene som er viktig. Videre understreker de viktigheten av lekpreget idrett i sankerfasen/allsidighetsfasen, samtidig som bevisst, målrettet trening ikke er viktig i denne fasen, men heller i investeringsfasen. Her mener de lekpreget idrett ikke er like viktig (Ommundsen, 2011: 56).

Selv om lekpreget idrett har flere kjennetegn fra mer primitive former for fysisk aktivitet, fører det likevel med seg mer organiserte og unike bevegelsesmønstre (Pellegrini & Smith, 1998, i Ommundsen, 2011:58). Pellegrini & Smith (1998) viste at lekpreget idrett slik som lekeslåsning hos unge barn kan forbedre kontroll av spesifikke motoriske mønstre, bidra til barns utholdenhet, styrketrening og arbeidsøkonomi (Denzin 1975, Pellegrini & Smith 1998, Piaget 1962, i Côté, 2007:186). Lekpreget idrett viste seg også å bidra til regulering av følelser og kognitive ferdigheter (Pellegrini & Smith, 1998, i Côté et al., 2007:186). Pellegrini & Smith (1998) viste også mer direkte at lekpreget idrett med basketball for syvåringer som eksempel, rekombinerer bevegelser og utvikler fleksible strategier for å løse oppgaver som å treffe kurven i ulike posisjoner (Pellegrini & Smith, 1998, i Côté et al., 2007:186). De første forsøkene på å treffe kurven vil ofte være mislykket, men etter noen forsøk vil barnet lykkes i å treffe kurven. Etter hvert vil barnet finne mer utfordrende og mer spennende spillemønstre ved å løpe og skyte samtidig, og/eller generelt simulere et mer realistisk spill som kan ligne mer på bevegelsesmønstret i idretten. Selv om dette ikke er spesifikt designet for å forbedre ferdigheter, vil læring skje når barn er involvert i deliberate play aktiviteter som eksempelet over (Pellegrini & Smith, 1998, i Côté et al., 2007:186). Denne fleksibiliteten og kreativiteten blir til viktige faktorer i utviklingen av eliteutøvere, spesielt i lagidrettoppsett (Côté, Baker & Abernethy, 2003, i Côté et al., 2007:186).

2.2.3 Supplerende idretter

Den andre formen for allsidighet, kan være i form av involvering i supplerende idretter, i tillegg til hovedidretten. Côté et al. (2003) er en av flere forskere som har gjort studier på dette området. Han har gjort en studie på kanadiske elitehockeyspillere og undersøkt treningsbakgrunnen deres. Funnene var som følger:

«Spillerne i ulike alderstrinn var involvert i mye lekpreget aktivitet frem mot 12-årsalderen. Bevisst og strukturert trening i hockey fikk stor plass først ved 15-årsalderen, og de konkurrerte i beskjeden grad i hockey frem mot 14-årsalderen. Deltakelsen i andre idretter var økende frem mot 14-årsalderen og representerte et betydelig antall årstimer rundt 14 år (rundt 300 timer på årsbasis)» (Soberlak & Côté, 2003, i Ommundsen, 2011:56).

Ommundsen (2011) forteller videre om en annen studie der de undersøkte allsidighet på ulike alderstrinn blant utøvere i ulike idretter som nådde og ikke nådde toppnivå. Denne studien tar for seg at eliteutøvere som nådde toppnivå hadde større grad av allsidighet i bakgrunnen sin, i motsetning til de som ikke nådde dette toppnivået. Denne allsidigheten gikk ut på at de tok del

i flere idretter frem mot 13-14-årsalderen, før de etter 15-årsalderen kuttet ut flere og flere idretter (Ommundsen, 2011:56).

Hill & Hansen (1988) har tatt for seg spesialisering på ungdomsskole og videregående (high school), hvor de ser på viktigheten av allsidig idrettsbakgrunn i form av supplerende idretter.

“High school athletes who specialize in one sport lose the opportunity to gain transferable athletic skills. For example, an offensive line player in football can improve his balance and agility by participating in school wrestling” (Hill & Hansen, 1988:40).

Reh & Poggi (2013) støtter dette synspunktet og nevner eksempler på historiske idrettsutøvere som Charlie Ward, Michael Jordan, Jackie Joyner-Kersey og Lisa Leslie, som holdt på med flere idretter på videregående (Reh & Poggi., 2013).

2.3 Det omtalte begrepet talent

Hva menes med «talent»? Det er et omdiskutert begrep som har flere forskjellige definisjoner. Simonton (2001) skriver at talent er flerdimensjonalt hvor de forskjellige komponentene kan utvikles tidlig hos en og sent hos en annen (Simonton, 2001:41). Gardner (1993) snakker om «bodily kinesthetic intelligence» der han omtaler ballspillere og instrumentspillere som de som er i stand til å behandle små objekter med presisjon og eleganse (Gardner, 1993, i Van Rossum, 2009:752).

De ulike ferdighetene utvikles ikke nødvendigvis i takt. En person med gode ferdigheter på et område og ikke så gode på et annet, kan fortsatt fremstå som flinkere totalt sett. Dette på grunn av de ulike ferdighetsfaktorene sin betydning for den individuelle prestasjon. Det å være en god fotballspiller går også ut på å kunne ta del i de forskjellige rollene og å løse de forskjellige oppgavene med hensikt for lagets beste (Ommundsen, 2011:62).

Ericsson & Charness (1994) mener bakgrunnen for suksess kommer primært av målrettet og strukturert trening, og at gode prestasjoner i ung alder ikke nødvendigvis trenger å føre til gode prestasjoner senere eller omvendt (Ericsson & Charness, 1994:729-731). Å forutsi hvem som har et potensial som kan videreutvikles i ung alder kan være mer krevende i en komplisert idrett som fotball enn andre idretter som ikke har like mange ferdighetsfaktorer.

2.3.1 Forskning gjort rundt ekstraordinære egenskaper

Noen individer har lettere for å ta til seg læring enn andre, men det er ikke nok til å kunne kalles talent. Det er blitt observert strukturelle forskjeller i hjernen hos personer med

«absolutt» gehør i forhold til personer med vanlig gehør (Schlaug, Jancke, Haung & Steinmetz., 1995:699,700). «Eidetic imagery», en slags fotografisk eller detaljert hukommelse, gir muligheten til å gjengi detaljert visuell informasjon. Både fotografisk hukommelse og absolutt gehør er medfødte evner som gir individet en ekstraordinær evne for læring og blir derfor omtalt som talent eller begavet (Howe, Davidson & Sloboda, 1998:402).

De fleste funnene viser at jo mer en person trener og øver, jo bedre vil prestasjonene deres være. Howe et al. (1998) viser stadig til korrelasjon mellom øving og prestasjon hos talentfulle utøvere. Dette kan indikere at de som er suksessfulle og engasjert i et område trolig har brukt mer tid til å øve enn de som ikke er det. Det er sannsynlig at noen trener mer enn andre på grunn av et medfødt potensiale, men det vises ofte at suksessfulle utøvere eller musikere har fått oppmuntring og vedvarende trening fra foreldre som kan forklare den ekstraordinære prestasjonen (Howe et al., 1998:406). Howe et al. (1998) nevner flere historier om «begavede» barn med ekstraordinære evner innen et felt, men konkluderer med at det er en felles svakhet i disse historiene: Det er lagt ved ekstraordinære mengder tid til øving (Howe et al., 1998:401). Dette vil da også gjelde for fotball, og en kan derfor ikke påstå at prestasjonene hos store fotballtalent primært skyldes medfødt evne for læring.

2.4 Miljøfaktorer som påvirker prestasjonsutviklingen

Det er flere ting som påvirker prestasjonen til en utøver, utenom selve treningen. Dette kan være faktorer som «birthplace effect» og forskjeller når det gjelder mentalitet og motivasjon.

2.4.1 Birthplace effect

Når det er snakk om miljøet, kommer vi inn på hva slags muligheter miljøet man bor i tilbyr i forhold til idrett, og mer spesifikt i forhold til vår oppgave; fotball. Ericsson et al. (1993) trekker frem faktorer og mekanismer som er med på å støtte teorien om birthplace effect (Ericsson et al., 1993, i Côté et al., 2007:195). En faktor kan være størrelsen på byene, hvor da mindre byer kan ha mer ustrukturert og variert spill med både barn, ungdom og voksne. Samtidig kan det være mer åpen plass, færre fritidsalternativer og mindre konkurranse (Kyttä, 2002, i Côté et al., 2007:195). Når det gjelder konkurranse kan dette forklares i forhold til teorien; «Big fish, little pond effect (BFLPE)» (Marsh, 1987, i Côté et al., 2007:195). Dette konseptet går ut på at en person eller spiller blir regnet som dyktig i forhold til denne byen. Dette er noe som videre kan føre til et bedret selvbilde i forhold til idretten, som igjen kan føre til videre dedikering. Omvendt vil denne spilleren kunne føle dårligere selvbilde i forhold

til idretten, dersom han eller hun skulle blitt plassert i en større «dam», med flere større «fisk», noe som kan føre til mindre grad av dedikering til idretten (Côté et al., 2007:195).

2.4.2 Mentalitet og motivasjon

«Det er helt utrolig. Vi vil alltid vinne. Mentalitet, det er noe vi ikke kan forklare. Man bare ser hvor mange islandske spillere som blir kapteiner på lagene sine i utlandet. Islendinger har sjelden best teknikk, men vi har en «aldri tape-innstilling» (Hoel & Smith, 2014).

Dette er ord Arnar Bill Gunnarsson, lederen for trenerutdanning i Knattspyrnusamband på Island (KSI- fotballforbundet på Island), bruker om Islandsk mentalitet. Men hva er mentalitet, og hva er det som utgjør god mentalitet i fotball?

Mentalitet og motivasjon er to faktorer som kan være utslagsgivende for om en utøver eller et lag vil lykkes i en idrett eller ikke.

Mentale ferdigheter omtales av Pensgaard & Hollingen (2006) som evnen til å takle stress, evnen til å konsentrere seg når det gjelder, evnen til å snu motgang til suksess, evnen til å hente det meste ut av den fysiske kapasiteten og evnen til å opprettholde motivasjonen (Pensgaard & Hollingen, 2006:7).

Motivasjon er et resultat av en sammensetning mellom utøverens tanker, situasjonen, oppgaven som skal løses og hvilken verdi den har for utøveren. Prosessen er dynamisk, slik at endring skjer hele tiden. Videre forklarer de at motivasjonen til en utøver avhenger av egen personlighet, hvilke forventninger og tanker han eller hun har og miljøet rundt utøveren (Pensgaard & Hollingen, 2006:20).

Det er vanlig å dele opp i to hovedtyper motivasjon, indre og ytre motivasjon. Forskjellen på disse to kommer av hva det er ved fotballen som motiverer for å fortsette å trene. Utøvere kan bli motivert fordi de setter pris på fotballen i seg selv, altså egenverdien i fotball. Dette kalles indre motivasjon (Ryan & Deci., 1985:2) De fortsetter å trene på gode og vonde dager på grunn av gleden ved å drive idretten, her behøves ikke ytre krefter som påvirker motivasjonen. Ytre motivasjon kommer av at eksterne faktorer som belønning eller straff påvirker motivasjonen (Ryan & Deci., 1985:2). I fotball kan det tenkes at ytre faktorer som penger, status, oppmerksomhet, berømmelse kan være eksempel på faktorer som påvirker motivasjonen.

I tillegg kan klimaet og miljøet rundt utøverne være viktig for prestasjonen, både i forhold til laget og at hver enkelt spiller skal lykkes.

Pensgaard & Hollingen (2006) forteller om to hovedtyper gruppeklima; «konkurransorientert klima» og «mestringsorientert klima». I et konkurransorientert klima er utøverne opptatte av individuell sammenligning. Resultatene er viktig på trening og i konkurranse, og treneren evaluerer utøverne offentlig. I et mestringsorientert klima er egenutvikling og innsats det viktigste, det arbeides kontinuerlig med utvikling av nye ferdigheter, og treneren gir individuell tilbakemelding (Pensgaard & Hollingen, 2006:32).

2.5 Norge og Island

2.5.1 Norge og Island, overlegne på hvert sitt område

I forhold til demografi og fotballkultur ser vi likheter og ulikheter mellom nasjonene.

Nedenfor viser en tabell med en statistisk sammenligning:

2.5.2 Likheter og ulikheter

	Innbyggere	Fotballsesong	BNP (i amerikanske dollar)	FIFA-ranking	% registrerte fotballspillere ift befolkning
Norge	5 084 000	28.03-09.11	512 600 000	67. plass	7.1 % (364 940)
Island	323 000	20.05-30.09	14 620 000	33. plass	7.4 % (22 100)

- *Figur 2: Denne tabellen viser de generelle ulikhetene mellom landene, men en lik interesse for fotball (World Bank, 2013., Eyjólfsson., 2007, NFF., 2014b, & FIFA/Coca-Cola World Ranking [FIFA/CCWR], 2014).*

Statistikk fra de siste 12 månedene viser til et varierende klima i Norge (Oslo) med en spredning fra varmeste måling på 33.4 g/c og -13.5 g/c på sitt kaldeste. I Reykjavik, Islands hovedstad, viste statistikken til et mer stabilt klima hvor det varmeste målt var 13,6 g/c, og det kaldeste var -3,1 g/c (Meteorologisk institutt, 2014). I følge Sigurður "Siggi" Ragnar Eyjólfsson (tidligere profesjonell fotballspiller og nå fotballmanager og «head coach» for toppdivisjonen damer) skal Island ha den korteste sesongen i verden (Eyjólfsson, 2007).

Klimaforskjellen kan være en medvirkende forklaring på hvor den store forskjellen på fotballsesongens varighet mellom Norge og Island.

Bruttonasjonalprodukt (BNP) er et mål på totalverdiene av all som produksjon i landet. Ut fra BNP-målinger siden 1970 ser vi en lik utvikling mellom Norge og Island frem til midten av 90-tallet, hvor Norge gjennomsnittlig begynner å produsere mer per år. Målingene viser at Island ble mer rammet enn Norge i finanskrisen 2008-2009. Siden da har Island hatt vesentlig lavere BNP enn Norge (Globalis, 2012).

«Fédération Internationale de Football Association» sin verdensranking, bedre kjent som FIFAs ranking system, er et poengsystem som baseres på landskamper spilt de siste fire år hvor resultatene bidrar til å ranke eller gradere landet. Norge ligger i FIFAs ranking system på 67. plass, mens Island ligger på 33. plass [FIFA/CCWR, 2014]. Statistikken viser en prosentvis felles interesse for fotball mellom Norge og Island, der Norges målinger er tatt utgangspunkt i statistikk fra 2012, mens Islands målinger er tatt fra 2007. Videre vises det at Island har 90 klubber, 816 lag og 327 trenere registrert, mens Norge har 1909 klubber, 28 146 lag registrert og ingen konkret måling på antall trenere (Eyjólfsson, 2007:4, NFF 2012a).

Likheter og ulikheter i trenerutdanningen i Norge og Island

Norge	Island
Barnekvelden (4 timer)	KSI 1 (26 timer) 1. del av KSI B
Ungdomskvelden (4 timer)	KSI 2 (26 timer) 2. del av KSI B
NFF C-lisens (72 timer)	KSI B (120 timer)
UEFA B-lisens (170 timer)	KSI A (120 timer)

- *Figur 3: Denne tabellen viser lengden på diverse trenerutdanninger i barne- og ungdomsfotballen i Norge og Island (NFF, 2012b, & Arnason & Karlson, 2010:2)*

2.5.3 Retningslinjer innen barnefotball og barneidrett

I Norge viser handlingsplanen for fotball (NFF, 2012c) til en satsing på topp trenerutvikling hvor en blant annet ønsker å øke kvaliteten i utdanningen og utviklingen, fokus på lederrollen som trener, og en trenerutdanning på et høyt europeisk nivå (NFF, 2012c:31). Dette er en satsning som spesielt blir rettet mot barnefotballen, hvor det settes nye krav til trenerne. Tidligere har det ikke vært noen krav til trenerutdanningen i barnefotballen, men den har fremstått som en frivillighetsordning blant foreldre (NFF, 2011). Kvalitetsklubben er et nytt prosjekt utviklet av NFF (2014a) hvor det settes krav til trenerkompetanse i barnefotballen (6-

12 år). Kravene innebærer at en trener per lag har minst kurset «barnefotballkvelden» og at en trener per årskull minst har ett delkurs fra C-lisens som er et 72-timers kurs fordelt på fire delkurs (NFF, 2014a). I ungdomsfotballen (13-19 år) er kravene at en trener per lag skal ha kurset ungdomsfotballkvelden, og en trener per årskull skal ha C-lisensutdanning.

Handlingsplanen understreker følgende:

«Sikre at flest mulig trenere i toppklubb, i gode utviklingsmiljøer, i krets og forbund får økt sin kompetanse mest mulig i løpet av perioden» (NFF, 2012c:31).

Island viser til klare krav om utdanning hos trenerne sine allerede fra 6-årsalderen siden 2002 (omtalt som 8. flokkur). Det vises en satsing på å utdanne trenere med lønn uansett nivå og treningsfasilitetene for vinterstid, som haller og lignende. I barnefotballen er det krav om KSI 2-kurs hos hovedtrener, mens KSI 1-kurs hos assistenttrener. Fra U14 til U16 (omtalt som 3. og 4. flokkur) er kravet KSI B. Videre fra 19 økes kravet hos hovedtrener til KSI A, som er et videregående kurs fra KSI B med ytterligere 120 timer (Eyjólfsson, 2014b, & KSÍ:3 *se vedlegg*).

2.5.4 Endringer i mål og fokus under barnefotballen

Norges Fotballforbund har ikke like klare retningslinjer rundt treningsfokus i barnefotballen som Island. Hovedmålet i barnefotballen er:

«Å gi så mange barn som mulig et godt fotballtilbud og gode fotballopplevelser» (NFF, 2012c:11).

NIF (2007) sin utviklingsplan oppfordrer til lek og varierte aktiviteter i første aldersfase (opp til 6-årsalder) for å stimulere barnas utvikling og styrke de grunnleggende bevegelsene. Neste fase (7-9 år) består mer av å gi muligheter for utforskning av ulike fysiske aktiviteter eller idretter med ulikt bevegelsesmønster. Målet her er å gi et godt grunnlag for senere bevegelseslæring. Den siste fasen (10-12 år) bidrar også til variert aktivitet for å gi gode basisferdigheter, hvor det nevnes at en dypere fordypning i en eller noen få idretter kan være positivt for senere å kunne spesialisere seg (NIF, 2007:4). NIF (2007) sine regler på konkurranse sier at fra det året barnet fyller seks år til en fyller elleve skal konkurranser primært foregå innen eget idrettslag. Etter det barnet delta i regionale konkurranser og idrettsarrangementer samt delta i åpne idrettsarrangementer i Norge, Norden og Nordkalotten uten krav til kvalifisering. I mesterskap som NM, EM og VM kreves det at barnet har fylt 13 det året (NIF, 2007:5).

I de islandske retningslinjene for barnefotball kommer det frem at målet med den første fasen (8 år og yngre) er å gi fotball et positivt førsteinntrykk. Treningen blir lagt opp i form av spill, eventuelt lekpreget konkurranse, hvor fokuset er på å bedre motoriske ferdigheter via ulike stimuli. I neste fase (9-12 år) endres fokuset mot opplæring av tekniske ferdigheter hvor det presenteres enkle teoretiske problemstillinger i spillet. Treningen innebærer også utholdenhet, styrke og bevegelsestrening. Konkurranser blir i denne fasen utvidet til regionalt i 9-10-årsalderen, og nasjonalt i 11-12-årsalderen der laget blir delt opp etter modning og evne (KSI, 2000).

2.5.5 Effekten av gode trenere

Sigurður "Siggi" Ragnar Eyjólfsson har flere uttalelser rundt Island sin suksess hvor han blant annet nevner at for første gang i historien var Island ranket høyere enn alle andre skandinaviske land (23.10.2014). Videre nevner han at dette er imponerende både på grunn av deres begrensede økonomiske ressurser, og at de er den 5. minste populasjonen blant alle 53 UEFA-land (Eyjólfsson, 2014b).

I en annen uttalelse fra Eyjólfsson (2014a) kommer det frem at Island gjør tre ting som er viktig for talentutvikling: De lar unge potensielle spillere få en sjanse til å spille med 1. divisjon, de har krav om spesialkompetanse hos trenere i alle nivåer hvor trenerne blir lønnet, og de gjør det beste ut av det de har, hvor flere av Islands fremste profiler kommer fra småområder rundt på Island der en ikke har talentutvikling (Eyjólfsson 2014a).

Utdanningsnivået fordelt på trenerne

Utdanning	UEFA B	UEFA A	UEFA-utdanning i året
Norge (2014)	Ca. 2500 trenere	Ca. 600 trenere	UEFA B: 120, UEFA A: 32
Island (2010)	Ca. 200 trenere (61.21 %)	Ca. 78 trenere (23.75 %)	30-40 UEFA-lisens

Figur 4: Denne tabellen viser fordelingen av høyt utdannede trenere i Norge og Island, og hvor mange som utdannes i løpet av et år (Arnason & Karlsson, 2010, Bo Folke Gustavson i NFF 2014: Oppført i egne arkiver).

En forskningsstudie på Island ble gjort i 2010 som viste til statistikken nevnt ovenfor der UEFA B-lisens blir omtalt som KSI B-lisens, og UEFA A-lisens blir omtalt som KSI A-lisens. Prosentandelen fra Island vil trolig ha steget siden 2010 med tanke på antallet som blir

utdannet hvert år og den totale andelen trenere som finnes (Arnason & Karlsson, 2010:21). Statistikken fra NFF (2014) hadde ingen klar måling på det totale antallet trenere i Norge eller hvordan lisensfordelingen var utover barne- og ungdomsfotballen (Bo Folke Gustavsen i NFF, 2014).

2.6 Problemstilling

Ut i fra diskusjonen som oppstår gjennom teorien, om det skal spesialiseres eller drives allsidig, er det spennende å se hvordan det gjøres i Norge og Island. Retningslinjene viser to forskjellige syn på hvordan barnefotballen skal drives, og vi vil derfor intervjuer begge sider for å komme i dybden på hvordan dette praktiseres. Vi vil blant annet sammenligne treningene, fasilitetene, holdninger til barna, kulturelle forskjeller og andre faktorer som kan være med på å prege barnefotballen. Vi velger konsekvent å ta avstand fra frafall i idretten siden det er et stort tema som vil ta for mye plass i oppgaven.

Problemstillingen ble derfor som følger: Hovedproblemstilling: Hva gjøres likt og ulikt i barnefotballen i Norge sammenlignet med Island?

Underproblemstilling: I hvilken grad praktiseres tidlig spesialisering?

3.0 Metode

«Metode er snevert definert den håndverksmessige siden av vitenskapelig virksomhet, eller mer presist læren om de verktøy en kan benytte for å samle inn informasjon» (Halvorsen 2008: 20).

I følge Halvorsen (2008) vil man få forskjellig type data og informasjon, avhengig av hva slags metode man tar for seg (Halvorsen, 2008:128). Derfor vil det være avgjørende å velge riktig metode for å få svar på det vi søker. Vi valgte å ta for oss en kvalitativ metode, hvor vi får resultater i form av tekst eller verbale utsagn (Halvorsen, 2008:128). Dette fordi metoden tar for seg fyldig data om personer og situasjoner, og gir oss muligheten til å forstå atferd og situasjoner slik personen som undersøkes oppfatter den (Halvorsen, 2008:128).

Vi heller mot en induktiv tilnærming (Kvale & Brinkmann, 2009:29) der vi gjennom intervju vil finne egen informasjon om hvordan barnefotballen praktiseres i Norge sammenlignet med Island, og ut i fra dette prøve å danne oss et mer generelt bilde av hvordan dette henger sammen.

3.1 Valg av metode

Vi har basert valg av metodeinnsamling på grunnlag av vår problemstilling. Vi valgte å bruke intervju som en metode, så vi kunne få subjektiv og objektiv informasjon av personer med erfaring og forskjellige meninger innenfor tidlig spesialisering, samt personer som er relevante for dette området. Ved å ta for oss en slik tilnærming kan vi få informasjon som vi ikke får av artikler og andre teorikilder.

3.2 Intervju

«Det kvalitative forskningsintervjuet søker å forstå verden sett fra intervjupersonenes side. Å få frem betydningen av folks erfaringer og å avdekke deres opplevelse av vern, forut for vitenskapelige forklaringer, er et mål» (Kvale & Brinkmann, 2009:21).

Ut i fra vår problemstillingen, er det avgjørende for oss å snakke med ekspertise som har erfaring med barneidrett i Norge og Island, samt arbeider med eller forholder seg til de overordna retningslinjene som gjelder. Vi har snakket med personer som både har tatt del i barnefotballen som fotballspiller, og som trenere for barnefotball. Dette for å få litt forskjellige meninger om hva som gjøres riktig og hva som kunne bli gjort bedre, både for trenere og spillere. Et av våre intervjuobjekt hadde meninger og kunnskap om fotballen som drives i Norge, og som drives på Island, gjennom arbeidet i sin stilling.

Vi tok for oss en intervjuform hvor vi hadde planlagte spørsmål, samtidig som vi lot intervjuobjektet snakke så fritt som mulig rundt spørsmålene. Intervjuformen vi tok for oss var da et strukturert intervju, hvor tema og spørsmålsformulering var fastlagt, samtidig som det var en bestemt rekkefølge (Leseth & Tellmann, 2014:88). Da vi satt opp spørsmålene til intervjuet, startet vi med generelle spørsmål rundt tidlig spesialisering og deres meninger eller erfaringer. Etter å ha fått frem det generelle, gikk vi over til mer tilpassede spørsmål ut i fra hvem vi hadde intervju med. Dette gjorde vi fordi vi tenkte personene vi intervjuet hadde ulik kunnskap og erfaring rundt de forskjellige temaene vi tok opp. Ettersom svarene vi fikk ikke var faste, kunne vi se at intervjuformen vår også hadde trekk fra en ustrukturert intervju metode (Halvorsen, 2008:142). Gjennom intervju får vi svar rundt praktiseringen av barnefotballen, ettersom vi ikke har mulighet til å observere dette selv, som barnefotballen på Island. Dersom vi skulle observert barneidretten på Island ville det krevd mer ressurser i form av tid og penger, noe vi ikke hadde. Siden det var vanskelig å avtale et personlig intervju med noen fra Island, tok vi for oss intervju over e-post.

3.3 Fremgangsmåte og utvalg

Vi valgte intervjuobjekt 1, 2 og 5 fordi de var relevant for oppgaven og fordi de bodde i nærheten. For å få tak i intervjuobjekt 1 og 2 søkte vi opp deres navn og fant kontaktinformasjon. Deretter sendte vi dem begge en melding hvor vi presenterte oss selv, og spurte om de hadde mulighet til å bidra i vår oppgave som intervjuobjekt. Etter å ha avtalt tidspunkt og møteplass, tok vi for oss intervjuet. I første runde intervjuet vi intervjuobjekt 1, før vi noen dager senere intervjuet intervjuobjekt 2. Intervjuobjekt 5 hadde kontor i nærheten, hvor vi da tok en tur innom, presenterte oss selv, og spurte om han hadde mulighet til å delta med informasjon til vår bacheloroppgave. Intervjuobjekt 3 og 4 var personer i en mer høyere administrativ stilling og bodde et stykke unna Sogndal, så vi måtte ta de intervjuene via e-post. For å kunne vite hvem vi skulle kontakte, ringte vi direkte til KSI og NFF og spurte hvem som kunne vært relevant å ta kontakt med i forhold til vår oppgave.

Under intervju med objekt 1 og 2 ledet en av oss med å stille spørsmål, en annen tok lydopptak, mens siste personen noterte. Intervju med objekt 3 og 4 foregikk som nevnt via e-post der vi stilte samme spørsmål til begge objektene, hvor intervjuet til islendingen var oversatt på engelsk.

Spørsmålene vi stilte til de forskjellige intervjuobjektene var på bakgrunn av deres stilling eller kompetansefelt. Hos intervjuobjekt 1 og 2 hadde vi 10 spørsmål som omhandlet

fotballbakgrunnen deres, hvordan treningen ble lagt opp da de var barn (i forhold til mengde og treningsfokus), trenernes kompetanse eller bakgrunn, og deres egne meninger rundt problemstillingen vår. Hos intervjuobjekt 3 og 4 hadde vi 7 spørsmål som omhandlet deres definisjon på tidlig spesialisering, litt rundt de nasjonale retningslinjene opp mot barnefotball, strukturen på treningene i barnefotball og krav til trenerkompetanse i barneidrett.

Intervjuobjekt 5 er som nevnt tidligere en person med mye relevant kunnskap og meninger rundt problemstillingen vår og erfaring fra treningsamlinger i begge land. Vi spurte han 8 spørsmål som gikk ut på å sammenligne fotballkulturen, treningsfasilitetene, og hans meninger om årsak til prestasjonsforskjellene i Norge sammenlignet med Island.

3.3.1 Om intervjuobjektene

Intervjuobjekt 1

Tidligere norsk fotballspiller med erfaring fra norske barneidrett (selv) og trener for sin egen sønn som er en del av barneidretten. Har spilt i toppdivisjonen i Norge, og har spilt på landslaget til Norge. Vi har valgt å kalle vedkommende «Spiller Norge»

Intervjuobjekt 2

Islandske fotballspiller som har erfaring fra toppdivisjonen i Norge, og barneidretten på Island. Har landskamper for Island. Vi har valgt å kalle vedkommende «Spiller Island».

Intervjuobjekt 3

Tidligere norsk fotballspiller som har stilling i NFF med barne- og ungdomsfotball i Norge. Sentral i styring av den norske fotballmodellen. Vi har valgt å kalle vedkommende for «Spillerutvikler Norge».

Intervjuobjekt 4

Islandske lederstilling i det Islandske fotballsystemet, KSI. Ansvar for trenerutdanning på Island og erfaring med barneidrett på Island. Vi har valgt å kalle vedkommende «Spillerutvikler Island».

Intervjuobjekt 5

Norsk leder i Sogn og Fjordane fotballkrets – med erfaring fra fotballsamling på Island. Vi har valgt å kalle vedkommende for «Ekspert».

3.3.2 Reliabilitet og validitet hos intervjuobjekter

Reliabilitet kan bli definert som et mål på om hvor pålitelig målinger er, og i vårt tilfelle; hvor pålitelige intervjuene våre er (Halvorsen, 2008:68). Disse personene skulle være med på å belyse vår problemstilling med pålitelig data (Halvorsen, 2008:68), og er derfor avgjørende for våre resultater. Vi mener intervjuobjektene våre er reliable, ettersom noen av dem har stillinger innenfor de som legger opp retningslinjene i fotball, og de som erfarer retningslinjene i fotball. Vi vil da kunne få den teoretiske delen rundt retningslinjene, samt hvordan den tidligere har blitt praktisert. Validiteten går ut på at det vi undersøker gir oss svar på temaet vi undersøker (Kvale & Brinkmann, 2009:250). Disse svarene vi får skal da være relevante i forhold til vår problemstilling. For å øke validiteten kunne vi ha intervjuet flere personer i samme stilling, noe som kunne økt overføringsverdier for våre funn mer valide. Med tanke på tid og lengde på oppgaven, ville det blitt vanskelig å doble antall intervjuobjekt. Selv om vi ikke fikk intervjuet flere personer innen samme stilling, var det likevel formening og holdninger som ofte gikk igjen hos intervjuobjektene. Dette kan tyde på at data vi samler inn er mer valid. Vi vil tro at ut i fra de reliable intervjuobjektene vi har, skal det være mulig å belyse vår problemstilling tilstrekkelig. I forkant av intervjuene ble det satt opp spørsmål som ble gått nøye gjennom, for å kunne få de svarene vi søkte.

3.4 Dataanalyse: Analyse og tolkning av våre data

Svarene vi fikk måtte bli behandlet og tolket så vi kunne få svar på det vi var ute etter. Vår tolkning og analysering av intervjuene vil være kritisk i forhold til hva slags informasjon vi har tenkt til å bruke i vår diskusjonsdel. Ettersom vi var tre personer som satt og hørte på intervjuobjektet svare på våre spørsmål, kunne vi i etterkant diskutere og reflektere betydningene av svarene i forhold til vår oppgave. Dette er noe som gjorde det mulig for oss å få frem flere forklaringer eller bekreftelse på at oppfattelsen av svarene var like. Under de fleste spørsmål fikk vi som oftest svar på spørsmålet som ble stilt, samtidig som intervjuobjektet fikk mulighet til å snakke rundt spørsmålet. Dette er noe som gjorde det lettere for oss å tolke svarene, i motsetning til svarene vi fikk via e-post som bare svarte direkte på spørsmålene. Etter å ha reflektert rundt svarene vi hadde fått, måtte vi transkribere dem ved å velge ut relevante svar på spørsmålene i intervjuet, uten å miste konteksten i svarene. Dette gjorde det lettere for oss i senere tid, å håndtere dataene. Ettersom intervjuobjektene tok for seg sine egne erfaringer og meninger, var det viktig å være kritiske fordi dette kunne gjelde for enkelttilfeller. Når vi tolker data vi har fått gjennom intervju, må vi hele tiden sette dem inn i en helhetsforståelse i forhold til vår problemstilling.

3.5 utfordringer, styrker og svakheter med intervju

Ved å ta for oss intervju som en metode for å samle inn data, kan feilkilder også forekomme. I følge Halvorsen (2008), kan intervjuet bli påvirket av den konteksten den foregår innenfor (Halvorsen, 2008:138). Gjennom intervjuprosessen forsøkte vi å gjøre intervjusituasjonen så komfortabel som mulig, ved å tilpasse oss intervjuobjektene og la intervjuet foregå på deres premisser. Gjennom alle intervjuene hadde vi en god tonalitet med intervjuobjektene, og de fikk forklart det de ville få frem. Intervjuene foregikk også under omstendigheter som intervjuobjektene hadde kjennskap til, noe som kan ha bidratt til komfort. Under intervjuene våre var vi alle tre til stede, noe som kan ha ført til at intervjuobjektet kan ha følt seg «presset» til å svare som han/hun tror vi vil høre og kan da ha utelatt skjulte holdninger rundt temaet. Derfor var det viktig for oss å holde en nøytral holdning og mening rundt temaet vårt under intervjuet, så intervjuobjektet kunne svare på spørsmålene så ærlig som mulig, uten påvirkning fra oss. Dersom det var noen skjulte holdninger som ikke kom frem i intervjuet, kunne disse ha kommet frem ved å ha en eller to intervjuere kontra alle tre. Ved å ha et intervju med bare to personer, kan det bli lettere både for intervjuer og intervjuobjekt å oppnå personlig kontakt, som igjen kan føre til at skjulte holdninger om tidlig spesialisering kommer frem. Noen av intervjuene foregikk som tidligere fortalt over e-post, hvor vi fikk informasjon og svar utfra hva slags spørsmål som ble stilt. Dette er noe som førte til en begrensning, hvor vi ikke fikk stilt oppfølgingsspørsmål. Samtidig som det er begrensninger, er det også lettere for intervjuobjektet å innhente informasjon over tid før han/hun svarer, i motsetning personlig intervju hvor kravene etter raske svar var større. Skjulte holdninger kan også lettere komme frem via e-post.

4.0 Resultat

Etter gjennomføring av intervju, satt vi igjen med utsagn og meninger som ofte gikk igjen. Her vil vi presentere hovedfunn fra våre intervju fra spillere, spillerutviklere og ekspert.

4.1 Hva menes med tidlig spesialisering?

4.1.1 Spillerutviklernes uttalelser rundt tidlig spesialisering

Da vi tok for oss definisjonen av tidlig spesialisering mener spillerutvikler Norge at begrepet ofte blir forbundet med utvikling av spillere innen en idrett. Her skulle man tidlig påvirke organiseringen i trening rettet mot den ene idretten. Videre mente han målrettet trening aldri var feil, særlig hvis målet er rettet av den som trener. Spillerutvikler på Island lanserer «tidlig involvering i *en* idrett» som den viktigste av de fire kriteriene vi tar for oss i følge vår definisjon av tidlig spesialisering. Personlig syntes spillerutvikler på Island at det ville vært bra for barn å involvere seg i flere idretter før alderen 14-15 år.

Mengden organisert treningen i de ulike fasene vil i følge spillerutvikler Norge variere fra individ til individ og klubb til klubb. Han konkluderer med at de beste hadde en annen treningsmengde enn resten, og at mye av dette er i tillegg til fellestrening i de ulike fasene. Spillerutvikler Island legger frem at organisert trening på Island blir praktisert for 6-12-åringer tre ganger i uken, 13-16-åringer fire ganger i uken, og 16+ 3-4 ganger i uken.

Da vi spurte dem om fordelingen mellom organisert trening/kamp og egentrening, viste spillerutvikler i Norge til en modell. Denne regner ut fordelingen og viser hvordan man kan oppnå 10 000 timer med trening(organisert trening og egentrening), som kan lede til toppnivå i fotball.

Et enkelt regnestykke:

Alder	Egentrening	Trening i klubb/skole	Kamp	Sum
4 år	60	30	0	90
5 år	100	40	0	140
6 år	150	50	15	215
7 år	250	90	15	355
8 år	350	100	15	465
9 år	450	120	15	585
10 år	600	120	20	740
11 år	650	120	20	790
12 år	650	160	20	830
13 år	600	260	30	890
14 år	500	320	60	880
15 år	400	320	60	780
16 år	350	700	100	1150
17 år	300	700	120	1120
18 år	150	700	120	970
	5560	3830	610	10000

(Figur 5: Antall

treningstimer).

Spillerutvikler Island forklarer at fokuset under trening alltid skal være på strukturert utvikling i alle aldersgrupper, selv om de noen ganger bare spiller for gøy. Denne strukturerte utviklingen starter med oppvarming som inkluderer teknikktraining, hvor de videre bygger opp til en hoveddel. Det som blir lært i hoveddelen blir fokuset på når de tar for seg kampscenario i slutten av treningen.

4.1.2 Spillernes uttalelser rundt tidlig spesialisering

Spiller Norge har ingen spesiell formening om tidlig spesialisering, men tror det viktigste er å være aktiv i ung alder. Han legger til at man på et tidspunkt må prioritere annerledes, fordi fotballen vil være mer tidskrevende og man i større grad må spesialisere seg. Spiller Island legger frem at teknikktraining i tidlig alder er viktig, og han mener Norge mangler dette i forhold til Island. Han viser også til Sverige, hvor han mener mange fotballspillere har en god grunnteknikk, og spekulerer i om dette kan komme av teknikktraining i ung alder. Han mener også at dette kan komme av trenerkompetansen, og hvordan treninger blir satt opp.

Spiller Norge har selv erfaring fra ulike idretter i barneårene. I tillegg har han også tidligere jobbet med miniakademiet i fotball, fra 5-6-åring og opp, og har trent sin egen sønn de tre-fire siste årene i barnefotballen. Selv startet han med organisert fotball da han var fem år. Spiller Island startet rundt 7-årsalderen.

Spiller Norge var med i en talentgruppe i 14-årsalderen. Før dette var det ikke noen planer lagt opp for det han forstår som målrettet trening, og all trening og spill var på grunnlag av at det var morsomt. Han nevner at supplerende idretter ble kuttet ut i 14-årsalderen, fordi fotballen tok for mye tid.

Spiller Norge hadde foreldretrenere fra 6-årsalderen frem til 10-11-årsalder, hvor det for det meste dreide seg om lek og moro. Etter denne alderen fikk de en trener med fotballbakgrunn og påbegynt trenerutdanning, der det ble lagt opp planer for hva som skulle bli gjort under treninger. De hadde to organiserte treninger i uken fra 6-12-årsalderen, mens sønnen hans trener to ganger i uken og har en kamp. Spiller Island forteller at treningen var ganske strukturert fra begynnelsen, hvor de trente på det grunnleggende som ballføring og pasninger. Det var også alltid en trener med fotballbakgrunn som la opp treningen. Klubben hans hadde trenere som var A-lagsspillere og trenere med kompetanse, og aldri foreldre. Det han forstår som målrettet trening tror han startet rundt 10-11-årsalder. Han forteller at det alltid var tre treninger i uken, fast hele året, og at de hadde fotballskole om sommeren, med treninger hver dag. Videre tror Spiller Island at det er bedre trenerbakgrunn på Island.

4.1.3 Eksperts uttalelser rundt tidlig spesialisering

Ekspert mener det er et skille mellom Island og Norge i forhold til det politiske, der Norge begrenser antallet treningstimer i forhold til Island, selv om bestemmelsene i dag ikke sier noe klart om at vi ikke kan trene mer. Han mener at Island stiller høyere krav til spillere på laget, i forhold til Norge.

«En må være litt kvalifisert skal en komme inn for å spille fotball på Island, fotball er ikke slik at en kan komme og «henge» og gjøre litt som en vil» (Intervjuobjekt 5).

Han legger frem at barnerettsbestemmelsene i Norge påvirket idretten og gjorde at det ble en tilpasset idrett organisert av idrettslagene. Han mener barneidretten ikke er til for å skape toppspillere for landslaget eller tippeligaspillere, men det er heller rettet fokus mot aktivitetsverdien i seg selv. Han har selv vært i Sverige og mente filosofien var annerledes enn Norge, ved at man virkelig skulle ha lyst til å spille fotball, noe som han mener er lik en gammel norsk tankegang. Videre sier han at det kunne vært lagt opp flere treninger i uken, men at dette kunne ført til økt frafall. Han forteller at det tidligere også har vært tilrettelegging for 16-åringer, men mener dette er for sent.

4.2 Miljøfaktorer

4.2.1 Spillernes uttalelser om miljøfaktorer sin påvirkning

Spiller Norge forteller at de under vinterstid spilte fotball først i en gymsal, før de gikk videre til en håndballhall. Han trente også mye uorganisert på vinterstid, men hadde ikke kamper.

Spiller Island legger frem at det var vanskelig å trene ute på Island om vinteren, så de trente også innendørs på håndballbaner, hvor de «spilte for å spille». På sommeren derimot var det mer teknikkspesifikk trening. Spiller Island trente ikke på kunstgress før han var 12-13 år.

Spiller Norge nevner at han trente i barneidretten med eldre spillere, og fulgte dem hele veien opp. Han mente dette kunne ha en viss påvirkning, men det viktigste var at gjengen han vokste opp med var ivrige og motiverte. Det nevnes at han spilte fotball i alle friminutt, og ellers hele tiden på sommeren. Han sammenligner seg også med sin egen sønn, hvor han mener han selv hadde en mer aktiv hverdag. Han legger frem at gleden var den viktigste drivkraften, mens i dag mener han at drivkraften kan være status og goder som følger med. Noe annet som kunne vært avgjørende for motivasjonen, var å kunne bestemme selv. Han forteller:

«Hadde nokon sagt alt eg skulle gjere, hadde eg slutta på dagen» (Intervjuobjekt 1).

Sønnen hans har lyst til å bli god, og han vet hva som må til, men presser han ikke til noen ting fordi han mener barn må få leke mest mulig, og finne ut av hva de vil selv. Spiller Norge tror at Island har en annen «drive» enn det Norge har i dag, fordi han mener de har knallharde krav som settes. Han sammenligner dette med en mer gammeldags norsk mentalitet. I tillegg spekulerer han i om mentaliteten på småplasser kan være en årsak til suksess. Her nevner han et eksempel på barn en halvtime inn i fjorden sammenlignet med barn i Sogndal. Han mener barn i Sogndal er vant til å være omringet av gode treningsfasiliteter og suksessfulle toppidrettsutøvere, og kan derfor ha mistet «sulten» på å vinne eller suksess, og respekten for eldre spillere. Han legger frem en hypotese, hvor han spekulerer i om sulten i norsk fotball ville ha kommet tilbake dersom landet hadde gått konkurs. Spiller Island mener at Norge har det for godt, hvor det alltid er et alternativ dersom en ikke lykkes i fotball. Videre fortalte han at Island ikke har like mange alternativ å gå til, dersom en ikke skulle lykkes i fotball. I tillegg nevnte han en stor drivkraft hos islandske unger, og mente det kanskje ikke er like stor drivkraft hos norske unger.

4.2.2 Eksperts uttalelser om miljøfaktorer sin påvirkning

Ekspert forteller at han var på fotballsamling på Island i 2008 på grunn av en nysgjerrighet rundt hvorfor de produserte flere elitespillere enn det Norge gjorde.

Det ble observert en kultur der en går inn for den idretten en skal holde på med, hvor idretten betød mye for dem, mens vi i Norge har en kultur der vi velger en spesialidrett i 14-årsalderen. Ekspert mener at enkelte miljø har større aksept for å bli god, og det virker som om det har preget idretten i Norge. Her nevner han som et eksempel på kulturelle faktorer at trønderlag har produsert spesielt mange toppidrettsutøvere i vinteridretten. Han nevner også at årsaken til at innvandrere gjør det best innen fotball i Oslo for tida, er på grunn av sin kultur med å jobbe hardt og lenge, og å være aktiv. Årsaken til Islands suksess innen fotball de siste årene, mener Ekspert er et resultat av tøffere idrettskultur, der han har observert hardere treninger og at de trente oftere. Han mener også at antall treningstimer i Norge må økes, men om det skal være spesifikt eller allsidig trening er vanskelig si.

Med tanke på treningsfasiliteter, nevner ikke Ekspert noen stor forskjell mellom Island og Norge. Han legger likevel frem at Island spilte «futsal» og hadde diverse hallaktiviteter, noe han mente var godt for å trene opp teknisk hurtighet i fotballen. Videre legger han frem norsk idrettshistorie, der «futsal» i Norge forsvant helt etter at kunstgressbanen kom.

4.3 Retningslinjer

4.3.1 Spillerutviklernes uttalelser om retningslinjene

Spillerutvikler Norge forteller at idrettsforbundets barnerettsbestemmelser gjennom forskning og naturlige modningsprosesser, er lagt til rette for stor aktivitet for alle. I tillegg nevner han at NFF har anbefalt hospitering som innebærer trening og kamp i høyere aldersklasser for enkelte, og differensiering på eget alderstrinn gjennom tilpasset trening i forhold til nivå. Han mener videre at topping av lag i enkelte aldersklasser kan være lite hensiktsmessig i et utviklingsperspektiv, og viser til for eksempel Tyskland, Belgia og England som utsetter disse prosessene i større grad enn tidligere. Spillerutvikler Island forteller om lik mengde og kvalitet på trening for alle i barneidretten:

«Inside the training sessions most clubs divide the kids in groups based on abilities, so most of the time the kids are training with their equals. Often the best players are allowed to train and compete with the age group above. There are no rules» (Spillerutvikler Island).

Spillerutvikler Norge forteller om et nytt prosjekt i barne- og ungdomsfotballen, der det settes krav til kompetanse blant trenerne:

«Dette er et konsept som vi har stor tro på. Vi skal opp med kvaliteten på alt vi gjør i dette segmentet og kvalitetsklubb er en start som vil progressivt fortsette gjennom en økt kravspesifikasjon og målbarhet på hva som gjøres og ikke gjøres av utviklingsarbeid. Vi sertifiserer ca. 250 klubber i år» (Spillerutvikler Norge).

Spillerutvikler Island forteller at barnefotballen i Island har et krav om at treneren har fullført minst to helgekurs, mens i aldersgruppen 12-16 år kreves det fullført UEFA B-lisens eller tilsvarende kurs.

4.3.2 Eksperts uttalelser om retningslinjene

Ekspert mener at få innbyggere, betalte og utdannede trenere på alle nivå kan være positivt for fotball. Videre påstår han at det ville vært urealistisk å få gjennomført dette i Norge på grunn av den høye fotballaktiviteten i landet, og han nevner Førde som eksempel med 45 miniputtlag. Han hevder følgende:

«Når vi tar pause om vinteren i Norge, er det bare 15-20 % som fortsetter med andre idretter, mens de andre venter på at fotballen skal starte igjen» (Ekspert).

5.0 Diskusjon

Meningen med vår studie var å undersøke likheter og ulikheter i barnefotballen i Norge og Island med tanke på tidlig spesialisering. Temaene som ofte gikk igjen var følgende: 1. Treningsmengde og innhold, 2. Miljøfaktorer som mentalitet, 3. Trenerkompetanse. Vi vil diskutere disse hovedfunnene.

I Norge har vi 5 084 000 registrerte innbyggere og 364 940 registrerte spillere, mens Island har 323 000 registrerte innbyggere og 22 100 registrerte spillere. Vi ser her at Norge har flere registrerte fotballspillere enn Island har innbyggere

Dersom vi fordeler antall registrerte fotballspillere på antall registrerte innbyggere finner vi en prosentvis likhet der Norge har 7,1 %, mens Island har 7,4 %. I følge FIFA-ranking er Island per i dag (siste måling 27.11.2014) rangert som det 33. beste fotballandslaget, mens Norge er nummer 67.

Det vises en felles interesse for fotball, og en kan tenke seg at det vil føre til like prioriteringer innad i landet. Den store forskjellen i antall spillere vil også føre til ulike hensyn som må tas, som for eksempel ressurser.

5.1 Treningsmengde og innhold

I følge våre funn er det forskjeller mellom Norge og Island med tanke på treningsmengde og innhold i organisert trening. Det kom frem i intervjuene at Spiller Norge hadde to organiserte treninger i barnefotballen, mens sønnen nå også har to organiserte treninger i tillegg til en kamp når det er sesong. Spiller Island og spillerutvikler Island forteller om tre organiserte barnetreninger i uken på Island, fast hele året. Spillerutvikler Norge konkluderte med at de beste hadde en annen treningsmengde enn resten, og at mye av dette er i tillegg til egentrening i ulike faser.

Det at barnefotballen på Island har flere faste organiserte treninger i forhold til Norge, kan tyde på at de har en større totalmengde med deliberate practice. En større andel deliberate practice tyder mer på en spesialisierende modell i barnefotballen hos Island, mens Norge fokuserer mer på et allsidig treningsgrunnlag. Norge har også som sagt lavere andel organisert trening, selv om retningslinjene ikke sier at vi ikke kan ha mer. Spiller Norge forteller at han har en større del allsidighet i form av deliberate play i sin barndom i tillegg til de organiserte treningene. I følge handlingsplanen vil Norge fokusere mer på at så mange barn som mulig får et godt fotballtilbud og gode fotballopplevelser (NFF, 2012c). Vi ser her at fokuset ligger et

annet sted, enn på strukturert trening og stor treningsmengde i ung alder. NIF oppfordrer heller til lek og varierte aktiviteter for å stimulere motorisk utvikling. På den ene siden ser vi et eksempel hvor det er færre organiserte treninger gjennom året, men med en stor grad av egentrening i form av deliberate play. På den andre siden ser vi et eksempel hvor mengden med organisert trening er større. Ekspert legger frem at antall treningstimer i Norge må økes, men om det skal være spesifikk eller allsidig trening er vanskelig å si. Praktiseringen av deliberate practice kan variere fra teori til praksis. I praksis vil kanskje deliberate practice enkelt og greit være systematisk trening hvor planleggingen er grundig, men at gleden i seg selv ikke blir tatt hensyn til.

Når det kommer til treningsinnhold, legger Spiller Norge frem at treningene endret seg fra lek og moro til målrettet først i 10-11-årsalderen. Spiller Island snakker om grunnleggende teknikktraining som føring av ball og pasninger allerede fra tidlig alder. Spillerutvikler Island nevner teknikktraining som oppvarming på all trening i alle aldersfaser.

Det er vanskelig å si hva som er optimalt i forhold til et fokus rundt utholdenhet, styrke- og bevegelsestrening eller motorisk trening av barn, og hva som vil være mest overførbart fra barnefotball til voksenfotball. Balyi et al. (2013) nevner aldersperioden 9-12 år som en god alder for innlæring av teknikk. Dersom vi tar utgangspunkt i at dette er sant, kan fremgangsmåten til Island være gunstig for senere utvikling hos islandske barn. Vi forstår også fra Côté et al. (2009) sine synspunkt at deliberate play har en hensikt i at læring vil skje i form av fleksibilitet og kreativitet, og at dette blir viktig i utviklingen av eliteutøvere, spesielt lagidrett. Ettersom Norge ikke har hovedfokus på målrettet trening i barnefotballen, kan det tyde på at fleksibilitet og kreativitet er egenskaper som blir vektlagt i Norge. På den andre siden ser vi at Islands treninger har et annerledes fokus, hvor innholdet i treningene kan minne om Ericsson sin filosofi, der det er en sammenheng mellom tid brukt på deliberate practice og ferdighetsnivå. Ettersom innholdet i barnefotballen på Island innebærer teknikk, utholdenhet, styrke- og bevegelsestrening (deliberate practice), og med en større treningsmengde, kan en spekulere i om at dette har ført til prestasjoner på langsikt. Innholdet i de enkelte treningene kan variere fra klubb til klubb, og hvordan treningene egentlig blir praktisert i forhold til hva som står i retningslinjene for Norge og Island er det vanskelig å vite.

Det at islandske fotballspillere har medfødt evne for læring er tvilsomt, men ting kan tyde på at de har et større fokus på talentutvikling og toppidrett i barneidretten enn Norge. Ut i fra tidligere forskning rundt talentfulle utøvere ser vi at bakgrunnen for deres suksess ofte har en

sammenheng med en større treningsmengde enn resten. Når det er sagt er det individuelt når en «blomstrer» ut fra utviklingen. Talentfulle prestasjoner i barnefotballen trenger ikke nødvendigvis å føre til talentfulle prestasjoner i voksenfotballen. En kan tenke seg det er flere faktorer som har ført islandsk fotball så høyt opp på FIFA-rankingen.

5.2 Miljø- og kulturelle faktorer

Vi vet at det er flere forhold som påvirker barneidretten i Norge og Island. Det som er spennende å se på er at mentalitet nevnes både av Spiller Norge og Island, og Ekspert. Spiller Norge forteller om forskjellen på gammel norsk mentalitet i forhold til ny, hvor det kommer frem at utviklingen i landet og all rikdom har gitt oss en mer likegyldig holdning. Det kom frem i intervjuet med Spiller Island at dersom man ikke lykkes i fotballen kunne det være vanskelig å finne andre alternativ, i motsetning til Norge. Ekspert nevner at han har observert et hardere regime på Island enn i Norge, der en trente mer seriøst når en først trente. Som lederen for trenerutdanningen på Island sier, har de en vinnermentalitet eller med andre ord en «aldri tape-innstilling». Dette er noe Ekspert underbygger ved å hevde at kultur har en avgjørende rolle i utviklingen av toppidrettsutøvere. Det som menes med dette er antakeligvis konkurranseorientert og mestringsorientert klima i en gruppe. Han nevner videre trønderlag med spesielt mange toppidrettsutøvere i vinteridretten, og innvandrere i Oslo som gjør det bra innen fotball som eksempler på gruppeklima som viser utmerkede idrettsprestasjoner.

Vi ser at «big fish, little pond effect» kan ha en innvirkning på mentaliteten hvor en får bedre selvbilde i forhold til idretten på småplasser, som igjen kan føre til at spilleren bli mer dedikert. Spiller Norge nevner et eksempel på dette med at barn fra småplasser ofte er mer «sultne» enn de som er fra storbyer eller er vant med å omgås suksessfulle spillere og gode fasiliteter. Denne sulten kan regnes som en indre motivasjon som vi kan finne spor av i den gamle norske mentaliteten, noe som kan sammenlignes med den islandske mentaliteten i dag. Han mener motivasjonen i dag kommer av de ytre motivasjonsfaktorene som penger, status, oppmerksomhet og berømmelse. Ut i fra intervjuene virket det som Island har gode mentale ferdigheter ved at de må tilpasse og forbedre seg. Det kommer frem at de hadde korte sesonger og et kaldt klima, i tillegg til at det settes krav til spillerne i ung alder. Dette er noe som kan minne om evnen til å snu motgang til suksess og evnen til opprettholde motivasjon.

Vi ser her at Island utmerker seg på flere områder når det kommer til mentalitet. At de har en «aldri tape-innstilling», samt færre andre alternativ enn fotball kan en se for seg gi gode forutsetninger for å jobbe enda hardere i nettopp fotball, og ikke gi opp selv om det er tøft å

lykkes. Kanskje er dette noe av det Island lykkes best med, og at de derfor klarer å prestere så bra i fotball, uavhengig av innbyggertall. Det at flere intervjuobjekt understreker dette kan tyde på at dette er en viktig faktor som kan spille inn.

Vi vet at Norge og Island har en prosentvis lik interesse for fotball, samtidig som vi vet at Norge har en vesentlig høyere BNP. Ekspert forteller at Island har like gode treningsfasiliteter som Norge, og at de har betalte trenere i barnefotballen.

Dette kan tyde på en mer offensiv satsing på Island enn i Norge når det gjelder prioritering innen toppfotball. Norge hadde sin beste fotballprestasjon i 1993, og var rangert som nummer 2 på FIFA-rankingen. Det var en vesentlig lavere BNP da, enn det vi har i dag. Det kan også spekuleres i om den økonomiske knekken kan ha påvirket islandsk mentalitet som i senere tid har gagnet islandsk fotballkultur. De tiltakene som Island gjør i barnefotballen kan være en av årsakene til den gode fotballkulturen, men om Norge hadde fått samme utslag med de samme tiltakene er det vanskelig å si noe om. Kanskje ville vi fått tilbake den gamle mentaliteten dersom vi hadde gått konkurs, eller kanskje ville det ført til det tvert motsatte med for eksempel et høyere frafall i idretten.

Spillerutvikler Norge sier de har dårlige erfaringer med å fordele spillere etter evne og modning med tanke på lite ressurser. Ericsson et al. (1993) nevner at ressurser kan bli en utfordring med tanke på at tid, trenere og treningsfasiliteter kan være begrenset (Ericsson et al. 1993:368). Spillerutvikler Island sier at dette ikke er uvanlig for dem, og at det ikke finnes noen regler mot topping av lag. Spiller Norge nevner at trening med eldre kunne ha en viss effekt, men om det er nok til en satsing er det usikkert. Det vitner om nok en forskjell mellom Norge og Island, der ulike ressurser fører til at en må ha ulik tankegang i barnefotballen. Videre vil vi se nærmere på hvordan dette kan påvirke trenerkompetansen.

5.3 Trenerkompetanse

Så hva er likt og ulikt i Norge og Island med tanke på trenerutdanning? Våre funn viser at Norge har frivillige trenere i barnefotballen, ofte foreldre, mens Island har betalte og utdannede trenere med fotballbakgrunn. Vi ser en relativt stor forskjell i kursene, der Island totalt har 52 timer, via to kurs som minstekrav. Norge derimot, har ett kurs som er på fire timer. For å være hovedtrener på Island i barne- og ungdomsidrett i forhold til Norge trenger en 13 ganger så lang utdanning. Island startet denne satsingen for trenerutdanning i barnefotballen i 2002. Norge fulgte etter med krav til utdanning i handlingsplanen for 2012-15. Selv om Spiller Island hadde trenere i barneidretten med fotballbakgrunn, er det ingen

garanti for at alle på Island har hatt slike trenere. Det samme gjelder for Norge, hvor om foreldre eller frivillige har fotballbakgrunn eller ikke er umulig å si, noe som kan variere.

Ut i fra våre funn kan vi tro at Island har flere barnetrener med kompetanse innenfor trenerutdanning enn Norge. Kompetansen til foreldretrenere er vanskelig å bedømme, men en kan tro at dess mer utdanning, dess flinkere trenere. Kanskje vil Island få mer kvalitet på sine treninger og utvikle bedre teknikk i ung alder. Dette underbygges av Spiller Island som la frem at han mener islandske spillere har en god grunnteknikk i ung alder. Trenerens fotballbakgrunn kan gjøre det lettere å instruere og overføre en god grunnteknikk i fotball. Spiller Norge fortalte selv at han hadde foreldre som trenere frem til 10-11-årsalderen, her fortalte han at treningene ble lagt opp som mye lek og moro. Dette kan på sin side gi barna et godt forhold til idretten i tidlig alder som de kan bygge videre på senere.

Alt kan tyde på at vi er avhengige av frivilligheten og foreldre som barnetrener i Norge, da vi er et større land enn Island, og vil ha vanskelig for å utdanne nok trenere til breddeidretten i Norge. Dette underbygges av Ekspert som forteller at det ville vært urealistisk for Norge med den høye fotballaktiviteten i landet, å ha utdannede og betalte trenere i alle lag. Det vil også være en utfordring å gi samme kvalitetsoppfølging av spillerne i barnefotballen som Island har. Likevel tyder de nye kravene på at det iverksettes arbeid rundt å heve kompetansen til barnetrener i Norge.

5.4 Våre kriterier til tidlig spesialisering

I følge vår definisjon av tidlig spesialisering følger fire kriterier som må oppfylles for å kunne si om en praktiserer tidlig spesialisering eller ikke. Det første kriteriet sier en skal starte tidlig med idrett, mens det andre sier en skal kutte ut supplerende idretter for å drive med én. Det tredje kriteriet sier en skal være involvert i høyintensiv trening, mens det fjerde sier en skal ha tidlig involvering i konkurranseidrett. Vi har definert tidlig som aldersfasen 6-12 år.

Tidlig start i idrett: Spiller Norge forteller han startet med organisert fotball i 5-årsalderen, mens Spiller Island forteller at han startet med fotball i 7-årsalderen. Selv om Spiller Norge, i dette tilfellet startet tidligere enn Spiller Island er det lite grunnlag for å si det ene er mer hensiktsmessig enn det andre. Det vi kan si er at begge startet tidlig med fotball og undergår derfor det første kriteriet for tidlig spesialisering.

Tidlig involvering i én idrett (i motsetning til involvering i flere idretter): Vi ser ut fra vårt intervju at Spiller Norge kuttet ut supplerende idretter i 14-årsalderen fordi fotballen tok

så mye tid. Dette undergår kriteriet for spesialisering, men ikke tidlig. Ut fra intervjuet med Spiller Island, kommer det ikke frem om han drev med noen annen idrett enn fotball. Vi ser på det å kutte ut andre idretter som et viktig kriterie for tidlig spesialisering, siden det kan tyde på å være det første steget i en satsing i idretten. Antageligvis vil seriøsiteten på treningene øke i samme periode, som da leder oss til det neste kriteriet.

Tidlig involvering i fokusert, høyintensiv trening: Tidlig involvering i fokusert høyintensiv trening er vanskelig å definere. En kan argumentere for at den større treningsmengden og den større andelen teknikkspesifikk treningen på Island kan virke mer strukturert og målrettet, som er innhold vi forbinder med fokusert høyintensiv trening. Ettersom barnefotballen i Norge har én trening mindre i uken enn Island, hvor fokuset ikke ligger på strukturert og målrettet trening, kan vi si at Island oppfyller dette kravet i en større grad enn Norge.

Tidlig involvering i konkurranseidrett: Det vi kan si ut fra de nasjonale retningslinjer er at en i Norge kan starte med konkurranseidrett fra det året barnet fyller seks år. Resultatlistor, tabeller eller rangeringer skal her ikke forekomme før 11-årsalderen. I Island gjelder like retningslinjer hvor fokuset ikke skal være å vinne, men å delta. Den største forskjellen i forhold til konkurranse er at Norge ikke godtar deltagelse i nasjonale mesterskap under barneidretten, mens i Island er dette lov i 11-12-årsalderen.

6.0 Konklusjon

Til tross for at Norge og Island har sine likheter, kom vi frem til at det finnes flere ulikheter i barnefotballen. De største forskjellene er i form av treningsmengde og innhold, der Island har flere organiserte treninger i ung alder, høyere krav til trenerutdanning og trener teknikkspesifikk trening i barneidretten. Norge på den andre siden legger til rette for en allsidig barnefotball med fokus på motorisk innlæring. Videre kan våre resultat tyde på at Island har spesielt gode miljø- og kulturelle forhold, som en sterk vinnermentalitet i landet. Det kan virke som dette sammen med kvaliteten i treningsopplegget kan være med på å bringe frem de gode fotballprestasjonene i landet. Avslutningsvis konkluderer vi med at *tidlig spesialisering* i følge vår definisjon praktiseres i en større grad på Island, enn i Norge.

Veien videre

Ut i fra våre funn, kunne det vært spennende å gjennomføre en observasjonsstudie som tar for seg hvordan retningslinjene i de ulike landene blir gjennomført i praksis. I vår oppgave tar vi for oss de teoretiske forskjellene, og som tidligere nevnt er det vanskelig å vite hvordan retningslinjene gjennomføres i praksis. Siden vi valgte å ikke ta med frafallsdebatten i tidlig spesialisering, kan det gjennomføres studier der man ser på hvordan den islandske og norske barnemodellen virker inn på frafallet i fotballen. Dette kan også gi et nyansert syn på prestasjonsrettet utvikling i barnefotball.

Kilder:

Vitenskapelige artikler og bøker

Baker, J. (2003). *Early Specialization in Youth Sport: a requirement for adult expertise?* High Ability Studies, Vol. 14, No. 1.

Baker, J., Cobley, S. & Fraser-Thomas, J. (2009). *What do we know about early sport specialization? Not much!* High Ability Studies, 20:1, 77-89.

Côté, J., Baker., & Abernethy, B. (2007). *Practice and play in the Development of Sport Expertise*. In R. Ekelund & G. Tenenbaum (Eds.), *Handbook of Sport Psychology*, (pp. 184-202; 3rd edition). Hoboken, NJ: Wiley

Côté J., Lidor, R. & Hackfort, D. (2009). *ISSP position stand: To sample or to specialize? Seven postulates about youth sport activities that lead to continued participation and elite performance*, International Journal of Sport and Exercise Psychology, 7:1, 7-17.

Ericsson , K. A, Ralf Th. Krampe, & Clemens Tesch-Rømer (1993). *The Role of Deliberate Practice in the Acquisition of Expert Performance*. American Psychological Association Inc.

Ericsson, K. A. & Charness, N. (1994). *Expert performance: Its structure and acquisition*. American Psychologist 49:752-47. Florida State

Halvorsen, K. (2008). *Å Forske på samfunnet. En innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: J.W. Cappelens Forlag AS

Helsen, F, W., Starkes, L, J. & Hodges, J, Nicola. (1998). *Team sports and the Theory of Deliberate Practice*. Journal Of Sport & Exercise Psychology 20, 12-34. Human Kinetics Publishers, Inc.

Hill, G., M., Hansen, G., F. (1988). *The Clearing House, Vol. 62, No. 1*. Education in the year 2000, pp. 40-41.

Howe, M.J.A., Davidson, J.W. & Sloboda, J.A. (1998). *Innate talents: Reality or myth?* Behavioral and Brain Science, 21, 399-442.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag

Leseth, B.A., & Tellmann, M.S. (2014). *Hvordan lese kvalitativ forskning?* Oslo: Cappelen Damm AS

Ommundsen, Y. (2011). *Spesialisere tidlig og plukke talenter - er det så lurt?* I H. D.V., G. Breivik, M. Sisjord, & S. H.B., Norsk idrett: Indre spenning og ytre press (ss. 53-68). Oslo: Akilles

Pensgaard, A.M., & Hollingen, E. (2006). *Idrettens mentale treningslære*, Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS

Ryan, M. R., & Deci, E.L. (1985). *Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being*. University of Rochester 1985, January 2000, American Psychologist

Simonton, D.K. (2001). *Talent Development as a Multidimensional, Multicapative, and Current Directions in Psychological Science*, Vol. 10, No. 2, pp. 39-43 University of California at Davis, California

Schlaug, G., Jäncke, L., Haug, Y. & Steinmetz, H. (1995). *In vivo evidence of structural brain asymmetry in musicians*, Science 267:699-700. American Association for the Advancement of Science

Van Rossum, J. H. A. (2009). *Giftedness and talent in sport*. I: L. V. Shavinina (Ed.). International Handbook on Giftedness (s. 751-791). Berlin: Springer Science + Business Media

Internettkilder

Árnason, B., Æ., Karlsson, S. (2010). *Menntun knattspyrnuþjálfara á Íslandi 2010* Island: Sigillum Universitatis Islandiae. Hentet fra:

http://skemman.is/stream/get/1946/9205/21472/2/Ranns%C3%B3kn_%C3%A1_menntun_knattspyrnu%C3%BEj%C3%A1lfara.pdf (20.11.2014)

Balyi, I. (2001). *Sport System Building and Long-term Athlete Development in British Columbia*. Canada: SportsMed BC. Hentet fra:

<http://iceskatingresources.org/sportssystemdevelopment.pdf> (15.10.2014)

Eyjólfsson, S. (2014a). *3 amazing facts about player development in Icelandic football*.

Hentet fra: <https://www.linkedin.com/today/post/article/20141028051511-18291481-3-amazing-facts-about-player-development-in-icelandic-football> (17.11.2014)

Eyjólfsson, S. (2014b). *Iceland best in the world in developing players?* Hentet fra:

<https://www.linkedin.com/today/post/article/20141024084356-18291481-iceland-best-in-the-world-in-developing-players> (08.10.2014)

FIFA/Coca-Cola World Ranking. (2014). *Men's ranking*. Hentet fra:

<http://www.fifa.com/fifa-world-ranking/ranking-table/men/index.html> (05.12.2014)

Globalis. (2012). *Norge og Island*. Hentet fra:

<http://www.globalis.no/Land/Norge/%28show%29/indicators/%28indicator%29/182/%28country%29/341/%28chart%29/column> (17.11.2014)

Hoel, S.Y., Smith, N.C. (2014). *Hvordan kunne denne gjengen slå noen av verdens beste?*

NRK Sport 09.11.2014. Hentet fra: <http://www.nrk.no/sport/fotball/den-forblaste-talentfabrikken-1.12031667> (05.12.2014)

Knattspyrnusamband på Island. (2000). *Stefnuyfirlýsing KSÍ um þjálfun barna og unglinga/Islandske retningslinjer barnefotball*. Hentet fra:

<http://www.ksi.is/fraedsla/stefnuyfirlysing/> (24.10.2014)

Meteorologisk institutt. (2014). *Værstatistikk for Oslo*. Hentet fra:

<http://www.yr.no/sted/Norge/Oslo/Oslo/Oslo/statistikk.html> (25.11.2014)

Meteorologisk institutt. (2014). *Værstatistikk for Reykjavik*. Hentet fra:

http://www.yr.no/place/Iceland/Capital_Region/Reykjavik/statistics.html (25.11.2014)

Norges Fotballforbund. (2011). *Foreldrevettregler*. Hentet fra:

http://www.fotball.no/Barn_og_ungdom/Barnefotball/Foreldrevettregler/ (02.10.2014)

Norges Fotballforbund. (2012a). *NFF I TALL*. Hentet fra:

<http://www.fotball.no/toppmeny/Om-NFF/NFF-i-tall/> (02.10.2014)

Norges Fotballforbund. (2014a). *Kompetanse*. Hentet fra: <https://www.fotball.no/Utdanning-og-kompetanse/NFF-Kvalitetsklubb/Niva1/kompetanse/#panel-pageId26994> (02.10.2014)

Norges Fotballforbund. (2014b). *Terminliste*. Hentet fra: <http://www.fotball.no/System-pages/TabellTermin/?tournamentId=138918> (02.10.2014)

Reh, S.C., & Poggi, P., *Curbing Sports Specialization*. Hentet fra: <https://www.nfhs.org/media/865854/wkshp-26-poggi-reh.pdf> (20.11.2014)

The World Bank. (2013). *COUNTRY AT A GLANCE*. Hentet fra: <http://www.worldbank.org/en/country/iceland> og <http://www.worldbank.org/en/country/norway> (15.11.2014)

Offentlige dokument

Eyjólfsson, S. (2007). *How can Iceland produce so many professional football players?*

Hentet fra:

http://www.ksi.is/media/fraedsla/How_can_Iceland_produce_so_many_professional_football_players.pdf

Norges Fotballforbund. (2012b). *Fotballutdanning*. Hentet fra:

http://www.fotball.no/Documents/Kretser/Oslo/Dommere/Fotballutdanning_2012.pdf

Norges Fotballforbund. (2012c). *Handlingsplan*. Hentet fra:

http://www.fotball.no/Documents/PDF/2012/NFF/Handlingsplan2012-2015_WEB_enkel.pdf

Norges Idrettsforbund. (2007). *Idrettens Barnerettigheter Bestemmelser Om Barneidrett*.

Vedtatt på Idrettstinget 2007. Hentet fra:

http://www.idrett.no/tema/barneidrett/bestemmelserogrettigheter/barnerettigheter/Documents/Barneidrettsbestemmelsene%20Brosjyre%20A5_LR_2011.pdf

E-bok

Balyi, I., Way, R., Higgs, C. (2013). Chapter #4: *Specialization: Long-Term Athlete*

Development. Canada. Hentet fra:

http://www.google.no/books?hl=no&lr=&id=BRLpAAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT10&dq=:+specialization:+long-term+athlete+development.+canada.&ots=SqyoOgWYbI&sig=mYYzlGy_61Ok9BhA1B9tliArfwg&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Vedlegg 1: Intervju

Intervju 1:

Har du noe erfaring fra barneidrett i Norge?

Når startet du å spille fotball/hvor gammel?

Når starta du med målretta trening? Strukturert mot et spesifikt mål.

Hvordan var treningen din lagt opp før du fylte 12 år? Lekprega eller målretta

Tror du det å spille med eldre har noe å si for deg?

Hvor mange ganger i uke trente du 6-12 år?

Hvordan var treningene på vinter lagt opp ift sommer?

Trenerkompetanse i 6-12-årsalderen?

Tidlig spesialisering, formeninger?

Kan vi få meir informasjon angående oppgåven din?

Intervju 2:

Når startet du å spille fotball/hvor gammel?

Når starta du med målretta trening? Strukturert mot et spesifikt mål.

Hvordan var treningen din lagt opp før du fylte 12 år? Lekprega eller målretta?

Hvor mange ganger i uken trente du i 6-12 år alderen?

Hvordan var treninga lagt opp på vinteren kontra sommeren før du fylte 12 år?

Hvordan var treninga lagt opp etter du fylte 12 år? Lekprega eller målprega?

Husker du bakgrunn/kompetanse treneren din hadde mellom 6-12 år?

Hva synes du om tidlig spesialisering? Synes du den Islandske eller den norske modellen er best med tanke på å hevde seg Internasjonalt?

Vet du eventuelt om noen andre vi kan kontakte for mer informasjon angående dette temaet på Island?

Noe annet du har lyst å føye på eller si i tillegg?

Intervju 3:

Hva legger du i begrepet «tidlig spesialisering»?

DEFINISJONER VI HAR TENKT TIL Å TA I BRUK:

- Early start age in sport
- Early involvement in one sport (as opposed to participating in several sports)
- Early involvement in focused, high intensity training
- Early involvement in competitive sport

Hvor mange registrerte fotballspillere finnes det i landet?

Hva sier de nasjonale reglene om topping av lag i ung alder(6-12år)?

Hva mener du om den satte alder på tidlig spesialisering og målretta trening?

Vi tar utgangspunkt i tre forskjellige aldersfaser: Allsidighetsfasen (6-12 år), Spesialiseringsfasen (13-15 år), Investeringsfasen (16 år+).

Hva er mengden på treninga per uke i disse forskjellige aldersfasene?

Hvordan er vektinga mellom deliberate play (bevisst lekrettet idrett) og deliberate practice (systematisk og strukturert trening), i de forskjellige aldersfasene?

Hvilken bakgrunn/kompetanse har trenerne i dem forskjellige aldersfasene? Finnes det noe krav?

Svarene og påstandene du gir vil bli brukt i vår bacheloroppgave, som muligens vil bli utgitt. Du kan velge å fremstå som anonym i besvarelsen. Hvis du tar i bruk noen kilder, ville vi satt pris på om du la dem til som et vedlegg med dine svar.

Intervju 4:

How would you describe early specialization?

DEFINITIONS WE INTEND TO USE:

- Early start age in sport

- Early involvement in one sport (as opposed to participating in several sports)

- Early involvement in focused, high intensity training

- Early involvement in competitive sport

How many registered football players are there in Iceland?

What do your national rules say about separating the best players from the rest of the club/team at early age (6-12)?

What do you think about the current age regarding early specialization and goal-oriented training?

How often do the children have organized training in the different stages (6-12 years, 13-15 and 16+)?

How are the different training methods, deliberate play and deliberate practice, divided in these different stages?

Is there any, and if, what kind of education is required for the coaches in the different specialization stages?

Your answers will be used in our bachelor degree, which can be published. You can choose to appear anonymous in your answers. If you use any references for the answers you give us, we will appreciate if you could send them in an attachment with the answers.

Intervju 5:

Hvorfor valgte dere å ha fotballsamling på Island?

Hvordan var samlingen? Forhold til andre samlinger Norge

Har du observert barneidrett på Island(6-12 år), og hva vet du om den?

Hvordan er treningsfasilitetene på Island? Sammenlignet med Norge?

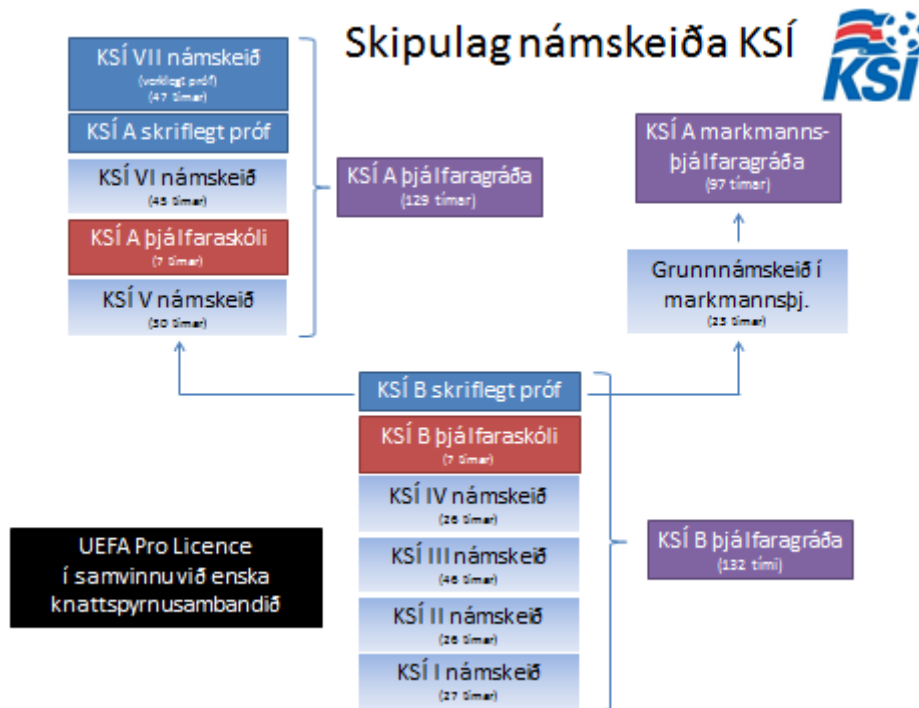
Hva tror du er grunnen til at Islandske fotball har lyktes så godt de siste årene(FIFA-ranking 2012)?

Hva synes du om den norske modellen for barneidrett?

Hvordan opplevde du trenerne og deres bakgrunn, i den islandske barneidretten?

Har du noe annet du vil tilføye?

Vedlegg 2: Powerpoint KSI

Reglugerð KSÍ um þjálfaramenntun

Djálfun	Aðalþjálfari	Aðstoðarþjálfari	Markmannþjálfari
Pepsi-deild karla, 1. deild karla og Pepsi-deild kvenna	UEFA Pro gráða eða KSÍ A gráða	KSÍ B gráða	Markmannþjálfaragráða KSÍ
2. deild karla, 3. deild karla, 4. deild karla, 1. deild kvenna og 2. flokkur	KSÍ B gráða og KSÍ V námskeið að zuki	KSÍ B gráða	Markmannþjálfaragráða KSÍ eða KSÍ B gráða
Yfirþjálfari unglingsstarfa	KSÍ A gráða		
3. og 4. flokkur	KSÍ B gráða	KSÍ II	KSÍ II
5. 6. 7. og 8. flokkur og flokkur þar sem eingöngu er keppt í 7 eða 5 manna liðum	KSÍ II	KSÍ I	KSÍ I

525.500 krónur

KSÍ B / UEFA B – 101.500kr	KSÍ A / UEFA A – 424.000kr
<ul style="list-style-type: none">• KSÍ I þjálfaranámskeið – 17.500 kr.	<ul style="list-style-type: none">• KSÍ V þjálfaranámskeið – 23.000 kr.
<ul style="list-style-type: none">• KSÍ II þjálfaranámskeið – 17.500 kr.	<ul style="list-style-type: none">• KSÍ A þjálfaraskólinn – 15.000 kr.
<ul style="list-style-type: none">• KSÍ III þjálfaranámskeið – 25.500 kr.	<ul style="list-style-type: none">• KSÍ VI þjálfaranámskeið – 280.000 kr.
<ul style="list-style-type: none">• KSÍ IV þjálfaranámskeið – 23.000 kr.	<ul style="list-style-type: none">• KSÍ VII þjálfaranámskeið – 106.000 kr.
<ul style="list-style-type: none">• KSÍ B þjálfaraskólinn – 15.000 kr.	<ul style="list-style-type: none">• KSÍ A gráðan samtals – 424.000 kr.
<ul style="list-style-type: none">• Skriflegt KSÍ B próf – 3.000 kr.	